

Vereniging VEB NCVB

Postbus 240, 2501 CE Den Haag
Amaliastraat 7, 2514 JC Den Haag

T: +31 (0)70 313 00 00

F: +31 (0)70 313 00 99

I: www.veb.net

E: info@veb.net

Rek: ABN-AMRO 51.70.19.485

K.v.k: 40408053

Deloitte Accountants B.V.
Ernst & Young LLP
KPMG Accountants N.V.
PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
Accon avm controlepraktijk B.V.
Baker Tilly Berk N.V.
BDO Accountants & Belastingadviseurs B.V.
Mazars Paardekooper Hoffman Accountants N.V.

Kopie aan:

Koninklijke Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (“**NBA**”)
De beursvennootschappen genoteerd aan Euronext Amsterdam

Den Haag: 15 januari 2018
Referentie: 2018 002 PK DT
Betreft : [Accountantsbrief 2018] AvA seizoen 2018 en de verwachte bijdrage van de accountant

Geachte dames en heren,

Sinds 2013 stuurt de Vereniging van Effectenbezitters (“**VEB**”) aan accountantskantoren met beursgenoteerde controlecliënten suggesties voor verbeterpunten ten aanzien van de informatie in de uitgebreide controleverklaring en de toelichting daarop tijdens de algemene vergadering (“**AvA**”).

De VEB is verheugd dat accountants over de afgelopen vijf jaar beduidend meer uitleg hebben gegeven over hun controlewerkzaamheden en bevindingen. De VEB hoopt en verwacht dat accountants en beursvennootschappen bereid zijn deze positieve lijn in 2018 door te trekken.

Daarbij verdienen de volgende zaken extra aandacht.

1. De Key Audit Matters in de uitgebreide controleverklaring

De uitgebreide controleverklaring, met daarin een toelichting op de kernpunten van de controlewerkzaamheden (*key audit matters*) biedt de gebruiker van de jaarrekening een beter bedrijfsspecifiek inzicht, bijvoorbeeld in de risico's, de waarderingen en de interne controle.

Ten aanzien van jaarrekeningposten waar een belangrijk schattingselement in zit, wijst de VEB bijvoorbeeld op goodwill. Ter beoordeling van deze balanspost meent de VEB dat accountants specifiek moeten aangeven waarom de waardering adequaat zou zijn, welke verschillen bij de jaarlijkse impairment test zijn gebleken ten opzichte van de schattingen van het management en welke ondersteunende bronnen (intern en extern) de accountant heeft geraadpleegd.

Vanaf boekjaar 2017 is de Europese Audit Verordening¹ (“**Verordening**”) van kracht. Die Verordening schrijft voor dat ‘indien relevant’ door de accountant ten aanzien van de *key audit matters* ook ‘belangrijke opmerkingen in verband met die risico’s’ worden vermeld.

De VEB verzoekt voor alle *key audit matters* een dergelijke conclusie/kwalificatie op te nemen. Het feit dat de accountant een thema als *key audit matter* aanmerkt, moet naar onze mening per definitie toe leiden dat een dergelijke conclusie/kwalificatie wordt vermeld. Op die wijze wordt recht gedaan aan de relevantie van de *key audit matters* voor de controle.

Voor de gebruiker van de jaarrekening is bovendien relevant of de beursvennootschap een *key audit matter* van het voorgaande jaar – naar het oordeel van de accountant – adequaat heeft geadresseerd (*follow-up*).

Indien in het huidige boekjaar niet langer sprake is van een *key audit matter* dan is van belang te vernemen om welke reden(en) dit onderwerp in de meest recente controle niet langer als *key audit matter* is aangemerkt.

2. Materialiteit

Uit de uitgebreide controleverklaringen bij een aantal beursvennootschappen over boekjaar 2016 bleek dat de accountant een significant hogere materialiteit (op geconsolideerd niveau) hanteerde dan een jaar eerder.

Deze aanpassing werd echter in de controleverklaring niet nader toegelicht. Dit roept vragen op over de reden(en) voor die hogere materialiteitsgrens, de risico-inschatting door de accountant en zijn daaruit voortvloeiende controleaanpak.

Om een beter inzicht te krijgen in dit cruciale element van de controleaanpak is een nadere toelichting van belang over de aard en aanleiding van verandering in materialiteit en de allocatie van de materialiteit naar divisies en componenten.

3. Controleverschillen

Geconstateerde controleverschillen (door fouten of fraude) kunnen een indicatie zijn van de kwaliteit van de interne controleomgeving van de onderneming.

Voor gebruikers van de jaarrekening is het van groot belang om kennis te kunnen nemen van (de aard en omvang van) de controleverschillen, de impact die dit al dan niet heeft gehad op de jaarrekening en de motivering om geconstateerde verschillen al dan niet aan te passen in de jaarrekening.

4. Interne controleomgeving

De VEB beveelt sterk aan dat de accountant een nadere toelichting geeft op zijn bevindingen ten aanzien van de interne controleomgeving.

Daarbij is vooral van belang welke elementen van de interne controle naar het oordeel van de

¹ (EU) Nr. 537/2014 van 16 april 2014

accountant ten opzichte van vorig jaar een (significant) hoger risico met zich meebrengen in termen van financieel risico en urgentie.

5. Lerend vermogen binnen accountantsorganisaties

Voorts is voor gebruikers van de jaarrekening relevant wat de controlerend accountant heeft geleerd van onvolkomenheden, fouten of afboekingen bij eerdere controles en in welke mate dit implicaties heeft gehad voor de meest recente controlewerkzaamheden.

6. Actieve rol van accountant bij persberichten inzake de financiële verslaggeving

De VEB verwacht een actieve rol van de accountant bij persberichten van de onderneming over haar financiële verslaggeving.

De Corporate Governance Code bepaalt dat auditcommissies dienen te beoordelen of en hoe accountants betrokken moeten zijn bij de inhoud en het publiceren van andere financiële berichten die de onderneming uitbrengt.² De VEB verwacht van de accountant dat hij zich proactief opstelt en aldus betrokken is bij deze persberichten.

7. Aanwezigheid accountant op de AvA

Op grond van de Corporate Governance Code dient de accountant aanwezig te zijn bij de AvA waar de vaststelling van de jaarrekening is geagendeerd.

De VEB ziet graag dat de accountant ook aanwezig is bij (b)AvA's waarin gesproken wordt over (andere) financiële informatie waarbij de accountant betrokken is. Daarnaast dient de accountant aanwezig te zijn bij de AvA waarin hij als accountant wordt benoemd om vragen van de aandeelhouders te beantwoorden.

8. Benoeming accountant onder de Verordening

Op grond van Verordening bevat het voorstel aan de AvA voor de benoeming van de controlerend accountant de aanbeveling en de voorkeur van het voordragende orgaan (meestal is dit het auditcomité). De Verordening bepaalt dat de aanbeveling gemotiveerd is en tenminste twee keuzemogelijkheden bevat. Worden deze voorschriften niet gevolgd, dan betekent dit dat de benoeming van de accountant nietig is. Het leek ons juist u dit te melden.

9. Kennis van deze brief

De VEB verwacht dat de aangeschreven accountantskantoren en de daarbij aangesloten accountants kennis zullen nemen van deze brief en de daarin opgenomen vragen. Wij rekenen, met uw hulp, op een transparante jaarrekening en jaarverslag en zien uit naar een nog betere rapportage in de jaarrekening alsmede een vruchtbare discussie in de AvA.

Wij zijn gaarne bereid het voorgaande mondeling toe te lichten.

² Nederlandse Corporate Governance Code (bepaling 1.7.3): *De auditcommissie beoordeelt of, en zo ja op welke wijze de externe accountant wordt betrokken bij de inhoud en publicatie van financiële berichten anders dan de jaarrekening.*

Vereniging VEB NCVB

Postbus 240, 2501 CE Den Haag
Amaliastraat 7, 2514 JC Den Haag

T: +31 (0)70 313 00 00
F: +31 (0)70 313 00 99

I: www.veb.net
E: info@veb.net

Rek: ABN-AMRO 51.70.19.485
K.v.K: 40408053

Wij sturen een kopie van deze brief aan alle beursvennootschappen en aan de NBA.

Op verzoek (via gkoster@veb.net) zullen wij u een Engelstalige versie van deze brief sturen.

Met vriendelijke groet,

Vereniging van Effectenbezitters

P.M. Koster
Directeur